

Foreningen for Kommunal- og
Forvaltningsret, 04-02-2025

De svære hensyn

Kommuner og udenrigspolitik

V/ Hans B. Thomsen

Hvorfor svære hensyn?

- Kommunalfuldmagts retsgrundlag: uskrevne grundsætninger om kommunernes opgavevaretagelse, der er udviklet på grundlag af udtalelser fra tilsynsmyndighederne
- Karakteren af kommunalfuldmagts retsgrundsætninger: skønsmæssige og deres indbyrdes vægtning er uklar

Hvorfor er kommunalfuldmagten dynamisk?

- Kommunalfuldmagten har dynamisk karakter
- 1) retsgrundlaget og karakteren af de skønsmæssige retsgrundsætninger bevirker, at en grundsætning kan nuanceres, når nye tilfælde dukker op
- 2) samfundsudviklingen og indirekte påvirkning fra ændret lovgivning kan bevirke, at nye hensyn dukker op, (fx Fair Trade, 03-05-2013, RDB 13.3.2)

Udenrigspolitik: hovedreglen

Kommuner kan som UP ikke føre udenrigspolitik.

- Udenrigspolitik er en statslig opgave, jf. lov nr. 150 af 13. april 1983 om udenrigstjenesten
- At kommuner ikke kan føre udenrigspolitik, følger herudover af almennyttetekriteriet, opgavefordelingsprincippet og, lokalitetsprincippet.
- INU 38, 08-02-2024, RDB 24.3.1.

Praksis om udenrigspolitik-1

Om inddragelse af udenrigspolitiske hensyn i kommunernes opgavevaretagelse

HOVEDREGEL: FORBUD

- RDB 79.1.1, 01-06-1979, En kommune må ikke beskæftige sig med udenrigspolitiske forhold
- RDB 83.3.2, 04-10-1983, KU 1-6. En kommune må ikke erklære sig som atomvåbenfri zone.
- Bekræftet i RDB 24.3.1., 08-02-2024, INU 38

UNDTAGELSE 1: FT-VEDTAGELSE

- RDB 14.3.5., 14-11-2014, KU 16. Om kommuners mulighed for at boycotte varer fra Vestbredden, jf. V 13 af 23-01-2014. Må en kommune føre folketingets udenrigspolitik?
- Bekræftet i RDB 24.3.1., 08-02-2024, INU 38. + i RDB 24.3.3., 16-04-2024, med henvisning til V 100 (2020-21)
- Om forhold til EU-retten se RDB 24.3.3, 23-04-2024, brev til KL

Praksis om udenrigspolitik-2

UNDTAGELSE 2: REGERING MED BRED OPBAKNING

- RDB 22.3.1.,04-03-2022 Om aflysning af kulturarrangementer på baggrund af den russiske invasion af Ukraine. Må en kommune føre regeringens udenrigspolitik? Bred opbakning? Bekræftet i RDB 24.3.1., 08-02-2024, INU 38
- RDB 22.3.2. 04-03-2022 Om aflysning af en russisk venskabsby på baggrund af den russiske invasion af Ukraine.
- RDB 22.8.3.,02-03-2022 Om investeringer i russiske værdipapirer efter Ruslands invasion af Ukraine

RDB 24.3.1. – 08.02.2024

Flagning med udlandsflag

- Flagning med en anden nations flag på en kommunal bygning eller grund
- Efter omstændighederne en udenrigspolitisk tilkendegivelse
- Gælder også for flagning med det israelske/palæstinensiske flag
- Flagning med det ukrainske flag var i overensstemmelse med FTs udenrigspolitiske tilkendegivelser om Ukraine

Flagning med udlandsflag

Flagning tilladt efter HD 22.06.2023, U 2023.3976 H. Se JM BKG 881 af 22.06.2023.

RDB 24.3.1, svar INU 38, 08-02-2024

- Flagning med en anden nations flag på en kommunal bygning eller grund er efter omstændighederne en udenrigspolitisk tilkendegivelse
- Gælder også for flagning med det israelske/palæstinensiske flag
- Flagning med det ukrainske flag var i overensstemmelse med FTs udenrigspolitiske tilkendegivelser om Ukraine

RDB 24.3.3, svar INU 48, 16-04-2024 + svar KL, 23-04-2024

Se Ankestyrelsens gen. udtalelse om kommunernes involvering i udenrigspol. anliggender 13-06-2024:

<https://ast.dk/tilsynet/udtalelser/udtalelesdatabase/udtalelse/a85129ca-5977-4b46-8eda-a1f98d757f7a>

Flagloven

- Lov nr. 1449 af 10.12.2024 om flagning, ikrafttræden 01-01-2025
- §§ 2 og 3: Forbudt uden for Folketinget og diplomatiske repræsentationer at flage med ikke-nordiske flag (nationalflag, områdeflag o.lign.)
- § 4: Justitsministeren kan fastsætte, at bestemte landes flag ikke er omfattet, jf. BKG 1543 11.12.2024 (Ukraine)
- § 5: Politiet kan i særlige tilfælde meddele tilladelse til flagning

Flagloven - konsekvenser

- Loven træder inden for sit anvendelsesområde i stedet for kommunalfuldmagten, dvs. en kommune skal have tilladelse fra politiet til flagning.
- Flagloven gælder kun flagning fra en flagstang og kun flagning med nationalflag, område flag og flag, der kan sidestilles hermed.
- Kommunalfuldmagten er relevant, hvor flagloven ikke gælder, fx ved illuminationer med flag, flag fastspændt direkte på en kommunal bygning, flagning i byrådssalen?

Udenrigspolitik- andre spørgsmål

- Udenrigspolitiske meningstilkendegivelser som UP ikke lovlige. Overensstemmelse med regeringens linje er ikke i sig selv nok.
- Respekt for ofre uden udenrigspolitisk meningstilkendegivelse
- Begrænset støtte til nødhjælp og humanitære hjælpeaktioner uden udenrigspolitisk tilkendegivelse, jf. RDB 85.3.1., 16-01-1985, humanitære hjælpeaktioner i udlandet, RDB 89.3.2, 26-10-1985, støtte til bevarelse af regnskov og RDB 90.3.15, S 368, 18-01-1990, indsamling til Rumæniens børn

Se Ankestyrelsens gen. udtalelse om kommunernes involvering i udenrigspol. anliggender 13-06-2024:

<https://ast.dk/tilsynet/udtalelser/udtalelasedatabase/udtalelse/a85129ca-5977-4b46-8eda-a1f98d757f7a>

Spørgsmål?